

Türk Bankacılık Sektöründe Kredi Riski ve Yönetimine İlişkin Bir Uygulama: Türkiye Garanti Bankası Örneği¹

An Application Relating To Credit Risk and Credit Risk Management in Turkish Banking System: The Case of Turkey Garanti Bank

Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT

Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Ankara, Türkiye
seyhanc@gazi.edu.tr

Aysel DEMİR

Gazi Üniversitesi
İdari ve Mali İşler Başkanlığı
Ankara, Türkiye
aysel.demir@gazi.edu.tr

Özet

Dünyada yaşanan küreselleşme süreciyle beraber, gelişmekte olan ülkelerde bankaların ve şube sayılarının hızla artması sonucu oluşan rekabet ortamında bankaların sağlıklı bir şekilde hayatta kalabilmeleri, karşı karşıya kaldıkları riskleri iyi yönetebilmelerine bağlıdır. Bankalar kredi stratejilerini iyi bir risk yönetimi üzerine kurmalıdırlar. Zira finansal kurumların başarılarının arkasında güçlü bir risk yönetiminin bulunduğu kaçınılmaz bir gerçektir. Bu çalışmada bankacılık rasyolarından yararlanılarak Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin 2007-2012 yılları arasındaki üçer aylık dönemler itibari ile kredi risk değişimlerinin incelenmesi ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin risk yönetimi hakkında bilgiler verilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’de kredi riskinin uluslararası standartlara uygun bir şekilde ölçülüp izlendiği, tüm risk yönetimlerinin Basel II düzenlemelerine paralel bir şekilde devam ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: kredi riski, rasyo, risk yönetimi.

Abstract

*Within the globalization process of the world, at the competitive area arised as a result of the rapid increase in the number of banks and their branches in developing countries, the vigorously existance of banks depend on the management of the risks faced successfully. Banks must establish their credit strategies onto a good risk managment. Indeed, it is the inevitable fact that the success of financial institutions depends on having a powerful risk management system. In this study, by using the banking ratios, it is aimed to investigate the credit- risk changes of **Turkish Garanti Bank (S.C.)** by three-month periods of 2007–2012 and give information about the risk*

¹ Bu çalışma Aysel DEMİR tarafından hazırlanan “Türk Bankacılık Sektöründe Kredi Riski ve Yönetimi: Türkiye Garanti Bankası Örneği” isimli yüksek lisans tez çalışmasından faydalanılarak hazırlanmıştır.

management of Turkish Garanti Bank (S.C.). In conclusion, it is seen that, at Turkish Garanti Bank (S.C.), credit risk is measured and evaluated in accordance with international standards, and all risk management is executing in parallel with Basel II regulations.

Key Words: *credit risk, ratio, risk management.*

1. Giriş

Günümüzde bankalar birçok faaliyette bulunsalar da asıl faaliyetleri kredi vermektir. Bu nedenle en yoğun olarak karşı karşıya kalıp yönetmek zorunda oldukları risk kredi riskidir.

En basit anlamda kredi riski, banka tarafından verilen borcun ödenmesindeki belirsizlik olarak tanımlanabilir (Özçelik, 2006, s. 10). Bankalar ne kadar hassasiyet gösterirse gösterecekleri kredilendirme aşamasında riski tamamen ortadan kaldırmaları söz konusu değildir. Bankaların faaliyetlerinin devamlılığı üstlendikleri kredi riskinin etkin şekilde yönetimine dayanır (Yılmaz, 2010, s. iii). Özellikle son yıllarda gelişmekte olan ülkelerdeki banka sayılarında ve banka şubelerindeki artış ile oluşan rekabet ortamında bankaların ayakta kalabilmeleri karşı karşıya kaldıkları riskleri iyi yönetmelerine bağlıdır. Bankalar tarafından kredi riski yönetimine gereken önemin verilmemesi bankacılık krizlerine neden olan önemli faktörlerden biri olarak görülmektedir (Şahbaz ve İnkaya, 2014, s. 70). Ayrıca dünya genelinde son yıllarda yaşanan krizlerin büyük bir çoğunluğunun bankacılık sektöründen kaynaklandığı düşünülürse kredi riski yönetimine ne derece hassasiyet gösterilmesi gerektiği daha iyi anlaşılır.

Nitekim günümüzde banka kredilerinin bir kısmının vadesinde ödenmemesi ve bir kısmının da tahsilinde yaşanan zorluklar, bu çalışmanın konusunu oluşturan kredi riski yönetiminin bankacılık sektörü açısından önemini net bir şekilde ortaya koyduğu gibi, konuya da güncellik kazandırmaktadır.

Bütün bu nedenler göz önüne alınarak çalışmanın konusu olarak bankalarda kredi riskinin ölçülmesi ve kredi riski yönetimi konusu ele alınmıştır. Çalışmamızın amacı; Türkiye Garanti Bankası A.Ş' nin kredi riski değişimlerinin incelenmesi ve sözkonusu bankanın risk yönetimi hakkında bilgi verilmesidir.

2. Kredi Riskinin Tanımı ve Kredi Riskinin Oluşum Süreci

Banka müşterisinin yapılan sözleşme gereklerine uymayarak yükümlülüğünü kısmen veya tamamen zamanında yerine getirememesi sonucunda ortaya çıkan risk şeklinde tanımlanan kredi riski (Dağ, 2008, s. 14), banka müşterisinin aldığı krediyi geriye ödeme sıkıntısına düşmesinden dolayı kullanılan kredinin geri dönmeme durumudur. Kredi riski; kredinin banka için oluşturduğu tehlikeyi, yani kredinin geri ödenmemesi ile bankanın uğraması muhtemel zararı anlatmaktadır.

Kredi riskinin oluşum sürecini; başlangıçtan itibaren var olan kredi riski ve sonradan oluşan kredi riski olmak üzere iki şekilde sınıflamak mümkündür.

2. 1. Başlangıçtan İtibaren Var Olan Kredi Riski

Kredi riski banka müşterisinin bankaya gelmesi ve kredilendirme için yapılan ilk girişimle başlar. Bankalar kredi vermeden önce kredi müşterisini tanımalı ve krediyi kime vereceğini bilmelidir. Bunun için, yeni bir kredi verme girişiminde bulunmadan önce kredi müşterisini tanımalı ve güvenilirliğinden emin olmalıdır. Tahsis edeceği

kredi için özenli politikalar oluşturmalıdır. Bankalar bu işlemleri kredi kayıtlarına ulaşarak, referanslar alarak, şirketin yönetiminden sorumlu yetkilileri istihbarat yaparak, kişisel referansları ve finansal kayıtları kontrol ederek yapabilir (Nalbantoğlu, 2001, s. 138). İşte bu aşamada etkin bir müşteri değerlilik incelemesi yapılmaması, yanlış bir kredilendirme kararına ve tahsis edilen kredinin doğru fiyatlandırılmamasına ve risk oluşumlarına neden olabilir. Böyle bir durumda risk, kredilendirme kararı itibarıyla doğmuş olur.

2.2. Sonradan Oluşan Kredi Riski

Bankalar kredi vermeden önce ne kadar da doğru müşteri kredi değerlilik incelemesi yaparlarsa yapsınlar birçok nedenden dolayı sonradan da kredi riski oluşabilmektedir. Bu nedenle bankalar her türlü kötümser senaryoları, koşullardaki olası değişimleri ve bunun kredi alan müşteri üzerindeki etkilerini değerlendirmelidir. Kredi müşterisinin mali gücü ne kadar yüksek olursa olsun her kredi verilirken, gelecekte ortaya çıkması muhtemel bozulmalardan kaynaklanabilecek bir risk mutlaka bulunmaktadır.

2.2.1. Sonradan Oluşan Kredi Riskinin Belirlenme Aşamaları

Bankaların ilk aşamada doğru müşteri değerlilik incelemesi yapmalarına rağmen farklı birçok nedenden dolayı sonradan oluşan kredi riskinin belirlenmesi 4 aşamada yapılabilir. Bunlar (Şakar, 2002, s. 264).

- Kredinin gecikmesi, kısmen veya tamamen ödenmemesi/ödenmemesi
- Kredinin vadesinin uzatılması veya yenilenmesi
- Kredinin idari takibe alınması
- Kredinin kanuni takibe alınması

2.2.1.1. Kredinin Gecikmesi, Kısmen veya Tamamen Ödenmemesi

Bir kredi alacağının sorunlu hale geldiğinin en açık belirtisi, vadesi gelen kredinin ödemelerinde gecikmeler meydana gelmesi yada hiçbir şekilde ödemenin yapılmamasıdır.

2.2.1.2. Kredinin Vadesinin Uzatılması ve Yenilenmesi

Kredinin ödemelerinde birtakım sebeplerden dolayı aksamalar oluşuyor ya da ödemelerin aksayacağı varsayılıyorsa müşterinin de talebi doğrultusunda, kredinin vadesinin bankanın yetkili organları tarafından uzatılmasıdır.

2.2.1.3. Kredinin İdari Takibe Alınması

Problemlili hale geldiği kesinleşen kredinin kanuni takibine geçilmeden önce idari yollara başvurularak tahsil edilmeye çalışılmasına kredinin idari takibi adı verilir. İdari takip direkt kanuni takip sürecine başlamak yerine tebligat yapıldıktan sonra temmerüt faizi de devreye sokularak borç için yeni bir ödeme planı ve yeniden yapılandırma (faiz oranları, taksit, vade seçenekleri) oluşturulma sürecidir. İdari takibin amacı krediyi kanuni yollara başvurmadan tahsil edebilmektir. İdari takip süreci sadece belli başlı bankalar tarafından uygulanmaktadır. Her bankada idari takip süreci olmaz, bazı bankalar direk yasal takibi başlatırlar (<http://www.tuketicifinansman.net/2009/01/idari-takip-nedir-kanuni-takip-fark.html#ixzz37pFXul8j>)

2.2.1.4. Kredinin Kanuni Takibe Alınması

Zamanında ödenemeyen kredilerin yasal süreçlerin sonunda kanuni takibe alınmasıdır. Yasal aşama, takipteki kredi olarak tanımlanan ve geri ödenmeme süresi 90 günü aşmış kredileri içerir. Bu aşamadaki krediler için yasal yollara başvurularak kredi tahsil edilmeye çalışılır (Yücememiş ve Sözer, 2011, s. 44) .

BDDK tarafından yayımlanan “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” te bankaların kullandırmış olduğu kredilerin ve diğer alacakların tahsil kabiliyetine ve borçluların kredi değerliliğine göre sınıflandırılma esas ve usülleri ve gecikmelerle ilgili süreler belirtilmiştir. Bankalar kredi ve alacaklarını sözkonusu yönetmelikte belirlenen esas ve usulleri dikkate almak suretiyle, aşağıda belirtilen gruplar itibarıyla sınıflandırarak izlemek zorundadırlar (m. 4):

- a) Birinci Grup - Standart Nitelikli Krediler ve Diğer Alacaklar;
- b) İkinci Grup - Yakın İzlemedeki Krediler ve Diğer Alacaklar
- c) Üçüncü Grup - Tahsil İmkânı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar
- ç) Dördüncü Grup - Tahsili Şüpheli Krediler ve Diğer Alacaklar
- d) Beşinci Grup - Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar

Sözkonusu yönetmeliğe göre; tahsil kabiliyetine göre Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Gruplarda sınıflandırılan tüm alacaklar, tahakkuk ettirilen faizlerin ve borçlu üzerindeki faiz benzeri yüklerin ana paraya ilave edilip edilmediğine veya yeniden finanse edilip edilmediğine bakılmaksızın, bu Yönetmeliğin uygulanmasında donuk alacak (diğer bir ifadeyle takipteki kredi) olarak kabul edilir (m. 5)

Sözkonusu yönetmeliğe göre, ancak yukarıdaki sınıflandırma da her ne kadar krediler ve diğer alacaklara ilişkin ödemelerin tahsilindeki gecikme, ilgili gruplarda belirtilen süreleri geçmemiş olsa dahi, bankalar, bu maddede belirtilen kriterleri ve risk yönetim ilkelerini dikkate almak suretiyle, kredilerini ve diğer alacaklarını Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Grup içinde sınıflandırabilirler (m. 4.3).

3. Bankacılıkta Risk Yönetimi

Risk Yönetimi genel anlamda, risklerin tanınması, değerlendirilmesi ve ölçülmesi neticesinde riski yönetmek için alınacak kararların bütünüdür (http://www.akademiktisat.net/calisma/banka_finans/risk_yonetimi_banka_mfeken.htm#_edn3)

Bankacılıkta risk yönetimi; bankanın hem likiditesini hem de karlılığını garanti etmek amacıyla mevcut risklere karşı uygulanan politikaların toplamı olarak ifade edilebilir (Kaval, 2000, s. 24).

Kredi riskinin yönetimi de, kredinin tahsisinden başlayan ve kapatılmasına kadar geçen süreç içerisindeki tüm gelişmelerin doğru bir şekilde değerlendirilerek, gerekli tedbirlerin zamanında alınmasına yönelik işlemleri kapsamaktadır (Çerçi, 2008, s. 61).

3.1. Bankacılıkta Risk Yönetiminin Amacı ve Önemi

Bankalar birçok faaliyette bulunsalar da asıl faaliyetleri kredi vermektir. Bu nedenle en yoğun olarak karşı karşıya kalıp yönetmek zorunda oldukları risk kredi riskidir Bankalar ne kadar özen gösterirse gösterecekleri kredilendirme aşamasında riskin

tamamen ortadan kaldırılması söz konusu olamaz. Bu yüzden bankaların riskten kaçarak ayakta kalmaları söz konusu değildir. Bu nedenle risk yönetiminin amacı bankanın risk almasını önlemek değil, riskleri başarılı bir şekilde yönetmektir.

Bankacılıkta risk yönetiminin, bankaların karşılanamayacak ölçüde ve kabulü mümkün olmayan zararlarla karşılaşmasını önlemek ve bankanın finansal performansını iyileştirmek üzere iki temel hedefi bulunmaktadır (Altıntaş, 2006, s. 2)

BDDK tarafından 2012 yılında yayımlanan Bankaların İç Sistemleri Hakkındaki Yönetmelikte de, bankacılıkta risk yönetimi sisteminin amacı; bankanın gelecekteki nakit akımlarının ihtiva ettiği risk-getiri yapısını, buna bağlı olarak faaliyetlerin niteliğini ve düzeyini izlemeye, kontrol altında tutmaya ve gerektiğinde değiştirmeye yönelik olarak belirlenen politikalar, uygulama usulleri ve limitler vasıtasıyla, maruz kalınan risklerin konsolide ve konsolide olmayan bazda tanımlanmasını, ölçülmesini, raporlanmasını, izlenmesini, kontrol edilmesini ve risk profilleriyle uyumlu içsel sermaye gereksiniminin belirlenmesini sağlamak olarak ifade edilmiştir (m. 35).

Güçlü risk yönetimine sahip olan bankalar, risklerini kontrol ederek kayıplarını en aza indirir, riske ayarlı kârlılık analizleri ışığında daha kârlı ürünlerde büyüyerek hissedarları için değer artışı yaratırlar. Bu bankalar aynı zamanda aldıkları riskleri detaylı inceler, olası krizlerde kayıplarını önceden belirler ve bu kayıpları en aza indirmek için tedbirler alırlar. Risk yönetimi yetersiz olan bankalar olması muhtemel krizleri daha önceden kestiremez ve gerekli tedbirleri alamazlar dolayısıyla da büyük kayıplara uğrarlar (<http://www.genelbilge.com/risk-yonetimi-nasil-yapilir.html/>).

3.2. Bankacılıkta Risk Yönetimi Süreci

Bankacılıkta risk yönetim süreci risklerin tanımlanması, risklerin ölçülmesi, uygulama, takip ve değerlendirme olmak üzere dört aşamada sınıflandırılabilir (Altıntaş, 2006, s. 3).

3.2.1. Risklerin Tanımlanması

Yönetimlerin karar mekanizmalarında sağduyulu ve aktif davranabilmeleri açısından risklerin tanımlanması en önemli aşamadır. Belirsizliklerle mücadele edebilmek için, riski önceden bilmek, tanımlamak ve derecelendirmek gerekmektedir (http://www.akademiktisat.net/calisma/banka_finans/risk_yonetimi_banka_mfeken.htm#_edn3)

Risk yönetim sürecinde ilk yapılması gereken risklerin tanımlanması ve özelliklerinin belirlenmesidir. Bankalarda yoğunlaşılan alana, müşteri profiline ve faaliyet gösterilen piyasaya göre karşılaşılabilecek riskler de farklılaşır. Özellikleri bilinemeyen ve tahmin edilemeyen risk yönetilemez (Altıntaş, 2006, s. 4).

3.2.2. Risklerin Ölçülmesi

Riskler tanımlandıktan sonraki aşama risklerin ölçülmesi aşamasıdır. Riskler tanımlandıktan sonra uygun yöntemler ile ölçülebilmeli ve bu risklere olasılıklar atanmalıdır. Risklerin ölçülmesinde genellikle kantitatif (nicel) yöntemler kullanılarak riskler sayısallaştırılabilir de, bazı risklerin ölçülmesinde ise kalitatif (nitel) yöntemler kullanılmaktadır. Her risk için farklı bir ölçüm yöntemi kullanılması gerekebileceği gibi, aynı risk için birden fazla ölçüm yöntemi de kullanılabilir. Hangi yöntemlerin kullanılmasının daha uygun olacağını dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi gerekir.

Ayrıca risklerin zamanında ve tam olarak ölçülebilmesi de önemlidir (Özsoy, 2012,s. 178).

3.2.3. Uygulama Aşaması

Riskler tanımlanıp ölçüldükten sonraki aşama, tanımlanan ve ölçülen risklerin yönetilmesi ve kontrol edilebilmesi için yapılan değerlendirmelerdir. Bu aşama, koruyucu tedbirlerin devreye sokulması veya riski üstlenme kararının verilmesi gereken aşamadır. Riskten kaçınma, risk azaltımı veya risk transferi gibi risk yönetim araçları bu aşamada uygulanmaktadır. Bu seçeneklere karar verirken risk azaltım veya transferinde kullanılabilecek araçlar, araçların sağlayabileceği korunma düzeyleri ve bankaya maliyetleri gibi hususlar göz önünde bulundurulmalıdır (Altıntaş, 2006, s. 4).

3.2.4. Takip ve Değerlendirme

Risklerin etkin bir şekilde yönetilip yönetilmediği ve risk yönetim sürecinin etkili çalışıp çalışmadığının ortaya konulduğu aşamadır. Bu aşamada risk yönetimi politika ve uygulamalarının başarısı sürekli takip ve değerlendirmeye tabi tutulur. Risklerin iyi yönetilip yönetilmediği, risklerin belirlenen sınırlar dâhilinde tutulup tutulmadığı, değerlendirme dışı kalan veya resmen tanımlanmamış risklerin bulunup bulunmadığı takip ve değerlendirme aşamasında araştırılır. İzleme ve değerlendirme sonuçlarına göre, banka yönetim kurulu ve üst yönetim gerektiğinde risk azaltma faaliyetlerini yeterli bulmayarak bazı risklerin tasfiyesine karar verebilir veya ilave tedbirler alınmasını isteyebilir (Altıntaş, 2006, s. 5).

4. Araştırma

4.1. Araştırmanın Amacı

Bankacılık sektöründe kredi riskinin bankacılık rasyoları yardımıyla ölçülmesi ve yönetimini konu alan bu çalışmada, Türkiye Garanti Bankası A.Ş'nin kredi risk dağılımlarının incelenmesi temel amaçtır.

Bu temel amaç çerçevesinde bu araştırmanın alt amaçları ise şunlardır;

1. Türkiye Garanti Bankasının kredi risk değişimleri nedir?
2. Türkiye Garanti Bankasının risk yönetimi mekanizmasının işleyişi ne şekildedir?
3. Türkiye Garanti Bankasının uygulanmakta olduğu kredi politikaları, etkin risk yönetimini destekler nitelikte midir?
4. Türkiye Garanti Bankasının uygulanmakta olduğu kredi politikaları, yasal uygulamalarla uyum gösterir nitelikte midir?

4.2. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma Türkiye Garanti Bankası A.Ş üzerinde yapılmıştır. Araştırmada kredi riskini hesaplamak için bankacılık rasyolarından yararlanılmıştır. Türkiye Garanti Bankası A.Ş' nin 2007-2012 yılları arasındaki üçer aylık dönemler itibariyle elde edilen bilanço ve gelir tablolarından yola çıkılarak bankacılık rasyoları hesaplanmış ve Garanti Bankasının kredi risklerindeki değişiklikler incelenmiştir.

4.3. Veri Toplama ve Çözümleme Yöntemi

Türkiye Garanti Bankası A.Ş'nin kredi risk değişimlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada ihtiyaç duyulan finansal veriler, ilgili bankanın finansal tablolarından elde edilmiştir. Söz konusu bankanın risk yönetimi hakkındaki bilgiler ise,

Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’de konu ile ilgili uzman görüşleri alınarak ve söz konusu bankanın web sitesi incelenerek toplanmıştır.

Veriler elde edildikten sonra Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin kredi riski bankacılık rasyoları ile hesaplanmıştır. Kredi riskinin hesaplanmasında kullanılan bankacılık rasyoları Şakar (2002, s. 268-269)’dan alınmış olup, “riskin sorunlu alacakların aktif içindeki payı ile ölçülmesi” ve “riskin gelir tablosundaki karşılık giderlerinin gelir tablosu tutarları ile karşılaştırılması yoluyla ölçülmesi” olmak üzere iki ana başlık altında toplanmış olup, toplamda dokuz adet rasyo kullanılmıştır.

4.4. Türkiye Garanti Bankası A.Ş. Kredi Risk Analizi

Bankaya ait 2007-2012 tarihleri arasındaki mali bilanço ve gelir tablolarından yararlanılarak yapılan oranlamalar sonucu bankanın kredi risklerindeki değişiklikler sonucu oluşturulan tablolar ve tabloların yansıtıldığı grafikler aşağıda sunulmuştur.

4.4.1. Riskin Sorunlu Alacakların Aktif İçindeki Payı ile Ölçülmesi

Riskin sorunlu alacakların aktif içindeki payı ile ölçülmesi dört farklı oranlama ile yapılabilir (Şakar, 2002, s. 268). Bu oranların dönemler itibariyle yükselme eğiliminde olması kredi riskinin arttığı anlamına gelir. Aşağıda bu oran sonuçları başlıklar itibariyle gösterilecektir.

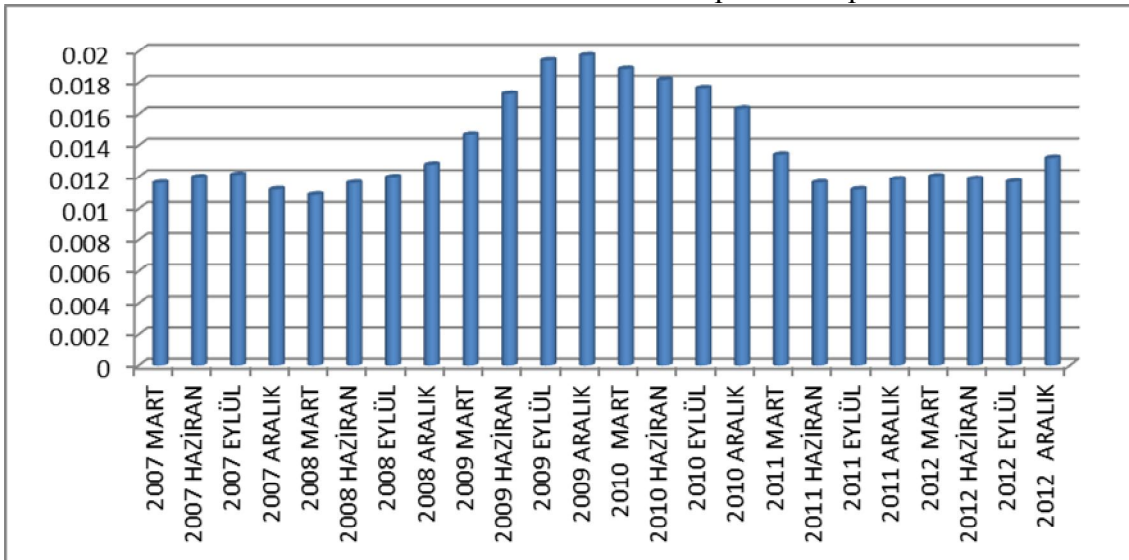
4.4.1.1. Brüt Sorunlu Alacak Tutarı/ Toplam Aktif Tutarı

Brüt sorunlu alacakların toplam aktif tutara oranlaması ile bulunan sonuçlar Tablo 1’de sunulmuştur.

2007- 2012 yılları üçer aylık dönemler itibari ile yapılan incelemede aktif tutarının istikrarlı bir şekilde ve belirli oranlarda arttığı gözlenirken 2009 Haziran, 2010 Mart ve 2011 Aralık dönemlerinde çok fazla olmamakla birlikte bir düşüş yaşandığı gözlenmiştir.

Tablo 1 ile yapılan hesaplamalar sonucu oluşturulan Grafik 1’i incelediğimizde bankanın kredi riskinin en yüksek olduğu dönem 2009 Aralık ve 2009 Eylül aylarıdır. Bu dönemlerden sonra düşüş gözlenmiş ve 2007 Mart dönemi ile aynı seviyelere inmiştir.

Grafik 1. Brüt Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Aktif Tutarı

Tablo 1. Brüt Sorunlu Alacak Tutarı/ Toplam Aktif Tutarı

Yıllar	3 Aylık Dönem	Brüt Sorunlu Alacak Tutarı (x)	Toplam Aktif Tutarı(y)	x/y
2007	Mart	710.064	61.211.876	0,011600102
2007	Haziran	774.125	64.721.324	0,011960896
2007	Eylül	811.482	66.952.937	0,012120185
2007	Aralık	852.314	76.148.493	0,011192789
2008	Mart	891.536	82.097.447	0,010859485
2008	Haziran	970.503	83.695.976	0,011595575
2008	Eylül	1.066.503	89.150.044	0,011963011
2008	Aralık	1.264.824	99.038.413	0,012771045
2009	Mart	1.543.866	104.933.785	0,014712764
2009	Haziran	1.792.931	103.878.220	0,017259932
2009	Eylül	2.165.592	111.548.414	0,019413920
2009	Aralık	2.295.198	116.334.466	0,019729304
2010	Mart	2.188.606	116.010.981	0,018865507
2010	Haziran	2.159.387	118.800.306	0,018176611
2010	Eylül	2.193.845	124.378.969	0,017638392
2010	Aralık	2.233.111	136.784.224	0,016325794
2011	Mart	1.841.905	137.366.554	0,013408686
2011	Haziran	1.791.696	154.208.258	0,011618677
2011	Eylül	1.835.658	164.118.109	0,011184981
2011	Aralık	1.933.533	163.475.323	0,011827675
2012	Mart	1.992.226	165.696.285	0,012023359
2012	Haziran	2.021.680	170.597.025	0,011850617
2012	Eylül	1.803.668	154.550.433	0,011670417
2012	Aralık	2.114.073	160.192.491	0,013197081

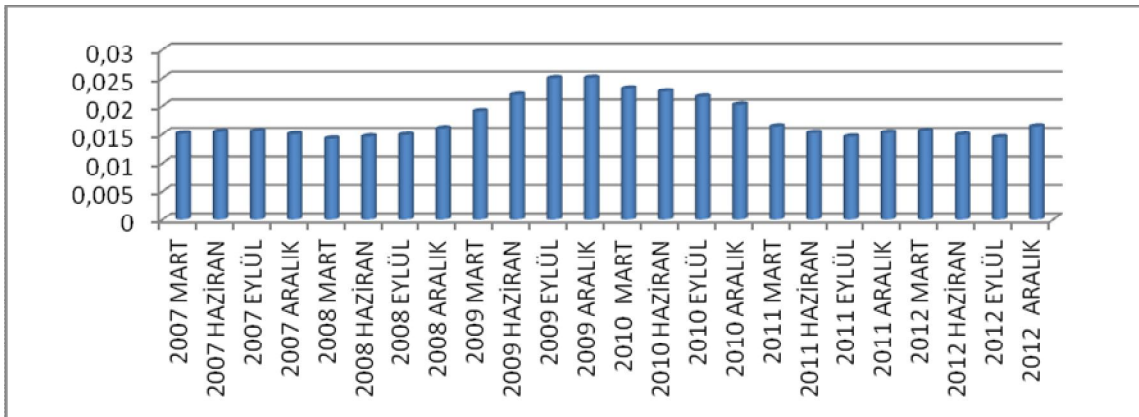
4.4.1.2. Brüt Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı

Yapılan bu oranlama ile toplam plase edilebilir aktif tutar içinde ne oranda sorunlu alacağın bulunduğu hesaplanmaktadır. Bu oranın dönemler itibari ile artıyor olması kredi riskinin arttığı anlamına gelmektedir.

Brüt sorunlu alacakların plase edilebilir ve faizle ilişkilendirilmiş aktif tutarına oranlaması ile bulunan sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur. 2007-2012 yılları arasındaki üçer aylık dönemler baz alınarak yapılan hesaplamaları gösteren Tablo 2’yi grafiklediğimizde 2008 Aralık dönemi itibari ile bir artışın söz konusu olduğu gözlenmektedir. Bu artış 2009 Aralık döneminde en yüksek seviyeye ulaşmış ve bu dönemlerden sonra tekrar düşüşe geçmiştir. 2012 Haziranda 2007 Mart dönemi ile aynı seviyelere gelmiştir.

Tablo 2.Brüt Sorunlu Alacak /Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif

Yıllar	3 Aylık Dönem	Brüt Sorunlu Alacak Tutarı (x)	Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı(y)	x/y
2007	Mart	710.064	47.076.669	0,015083140
2007	Haziran	774.125	50.255.002	0,015403939
2007	Eylül	811.482	52.295.734	0,015517174
2007	Aralık	852.314	56.853.751	0,014991342
2008	Mart	891.536	62.780.625	0,014200814
2008	Haziran	970.503	66.680.372	0,014554553
2008	Eylül	1.066.503	71.791.728	0,014855514
2008	Aralık	1.264.824	78.902.254	0,016030264
2009	Mart	1.543.866	81.047.074	0,019049004
2009	Haziran	1.792.931	81.646.784	0,021959603
2009	Eylül	2.165.592	86.728.366	0,024969824
2009	Aralık	2.295.198	91.714.275	0,025025526
2010	Mart	2.188.606	94.722.700	0,023105401
2010	Haziran	2.159.387	95.559.211	0,022597372
2010	Eylül	2.193.845	101.397.532	0,021636079
2010	Aralık	2.233.111	110.521.319	0,020205251
2011	Mart	1.841.905	112.466.799	0,016377322
2011	Haziran	1.791.696	117.720.931	0,015219859
2011	Eylül	1.835.658	126.241.959	0,014540791
2011	Aralık	1.933.533	126.682.478	0,015262829
2012	Mart	1.992.226	128.001.464	0,015564088
2012	Haziran	2.021.680	135.777.109	0,014889697
2012	Eylül	1.803.668	125.001.506	0,014429171
2012	Aralık	2.114.073	129.063.654	0,016380081

Grafik 2. Brüt Sorunlu Alacak /Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif

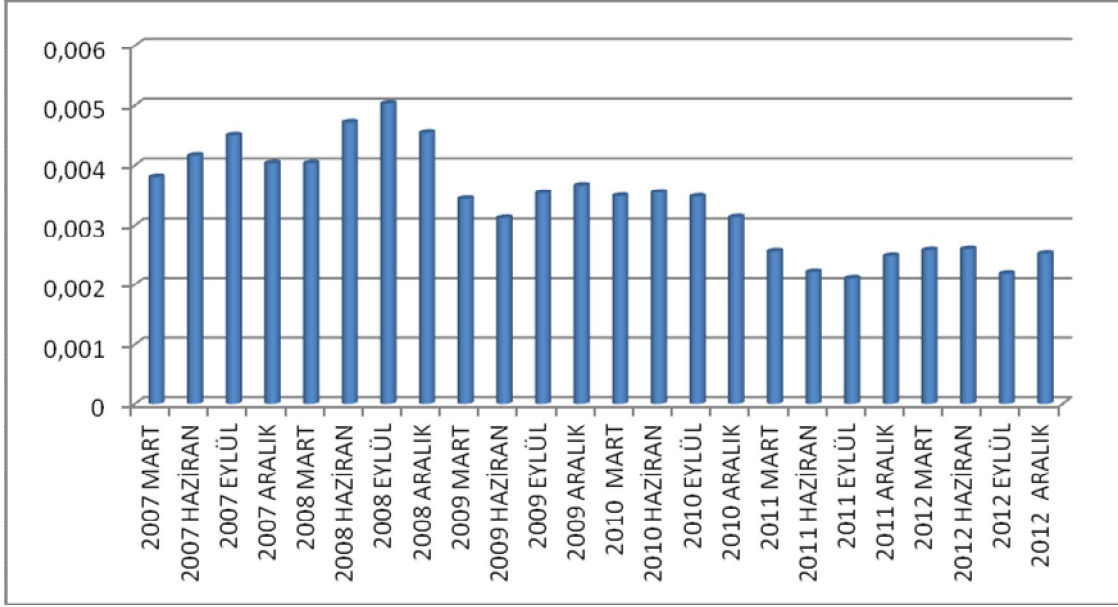
4.4.1.3. Net Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Aktif Tutarı

Net sorunlu alacakların toplam aktife oranlaması ile bulunan sonuçlar Tablo 3'e yansıtılmıştır.

Tablo 3'de yapılan oranlamayı yansıtmış olduğumuz Grafik 3' te görüldüğü üzere riskin en yüksek olduğu dönem 2008 Eylül, en düşük olduğu dönem ise 2011 Eylül dönemidir.

Tablo 3. Net Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Aktif Tutarı

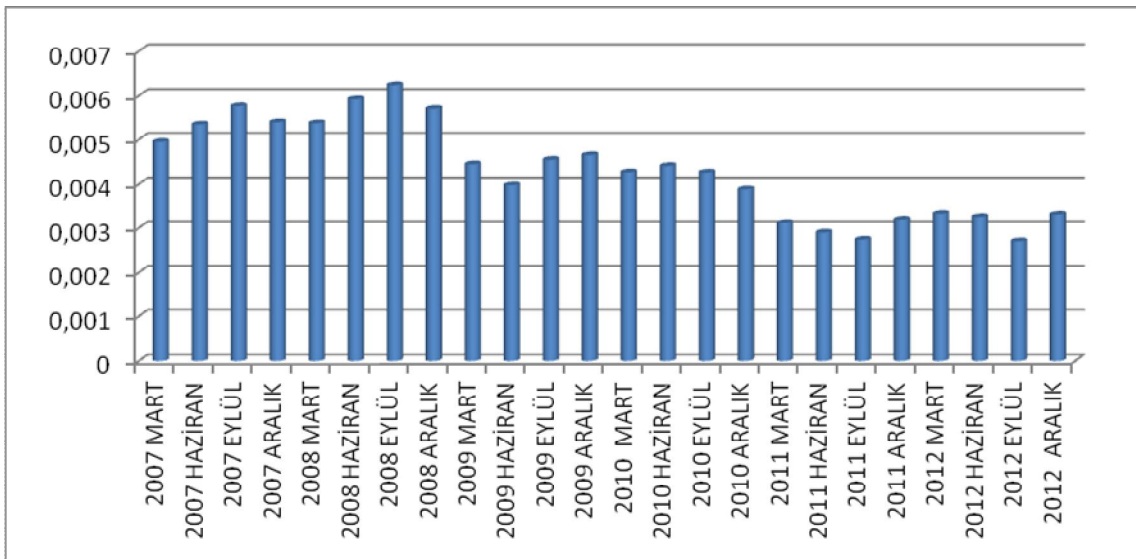
Yıllar	3 Aylık Dönem	Brüt Sorunlu Alacak Tutarı	Özel Karşılıklar	Net Sorunlu Alacak Tutarı (x)	Toplam Aktif Tutarı(y)	x/y
2007	Mart	710.064	476.998	233.066	61.211.876	0,003807529
2007	Haziran	774.125	505.218	268.907	64.721.324	0,004154844
2007	Eylül	811.482	509.993	301.489	66.952.937	0,004502999
2007	Aralık	852.314	545.274	307.040	76.148.493	0,004032122
2008	Mart	891.536	553.837	337.669	82.097.447	0,004032122
2008	Haziran	970.503	575.690	394.813	83.695.976	0,004717228
2008	Eylül	1.066.503	618.158	448.345	89.150.044	0,005029106
2008	Aralık	1.264.824	814.678	450.146	99.038.413	0,004545166
2009	Mart	1.543.866	1.183.021	360.845	104.933.785	0,003438788
2009	Haziran	1.792.931	1.468.478	324.453	103.878.220	0,003123398
2009	Eylül	2.165.592	1.770.966	394.626	111.548.414	0,003537711
2009	Aralık	2.295.198	1.868.340	426.858	116.334.466	0,003669231
2010	Mart	2.188.606	1.783.912	404.694	116.010.981	0,003488411
2010	Haziran	2.159.387	1.737.766	421.621	118.800.306	0,003548989
2010	Eylül	2.193.845	1.761.218	432.627	124.378.969	0,003478297
2010	Aralık	2.233.111	1.804.175	428.936	136.784.224	0,003135859
2011	Mart	1.841.905	1.491.146	350.759	137.366.554	0,002553453
2011	Haziran	1.791.696	1.450.656	341.040	154.208.258	0,002211555
2011	Eylül	1.835.658	1.489.976	345.682	164.118.109	0,002106300
2011	Aralık	1.933.533	1.528.532	405.001	163.475.323	0,002477444
2012	Mart	1.992.226	1.565.941	426.285	165.696.285	0,002572689
2012	Haziran	2.021.680	1.579.715	441.965	170.597.025	0,002590696
2012	Eylül	1.803.668	1.466.085	337.583	154.550.433	0,002184291
2012	Aralık	2.114.073	1.711.194	402.879	160.192.491	0,002514969

Grafik 3. Net Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Aktif Tutarı

4.4.1.4. Net Sorunlu Alacak Tutarı/Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı

Net sorunlu alacak tutarının, plase edilebilir ve faizle ilişkilendirilmiş aktif tutarına oranlaması Tablo 4'e yansıtılmıştır.

Tablo 4'de yapılan oranlamayı yansıtmış olduğumuz Grafik 4'de görüldüğü üzere Tablo 3'de çıkan oranlamalar arasında fark yok denecek kadar azdır. Tablo 4'e bakarak Tablo 3'ün yorumlarında belirttiğimiz gibi riskin en yüksek olduğu dönem 2008 Eylül dönemi, en düşük olduğu dönem ise 2012 Eylül dönemi olduğunu söyleyebiliriz. Diğer dönemlerde ise küçük oranlarda iniş çıkışlar görülmektedir.

Grafik 4. Net Sorunlu Alacak Tutarı/ Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı

Tablo 4. Net Sorunlu Alacak Tutarı/ Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı

Yıllar	3 Aylık Dönem	Brüt Sorunlu Alacak Tutarı	Özel Karşılıklar	Net Sorunlu Alacak Tutarı(x)	Toplam Plase Edilebilir ve Faizle İlişkilendirilmiş Aktif Tutarı (y)	x/y
2007	Mart	710.064	476.998	233.066	47.076.669	0,004950775
2007	Haziran	774.125	505.218	268.907	50.255.002	0,005350850
2007	Eylül	811.482	509.993	301.489	52.295.734	0,005765078
2007	Aralık	852.314	545.274	307.040	56.853.751	0,005400523
2008	Mart	891.536	553.837	337.669	62.780.625	0,005379032
2008	Haziran	970.503	575.690	394.813	66.680.372	0,005920978
2008	Eylül	1.066.503	618.158	448.345	71.791.728	0,006245079
2008	Aralık	1.264.824	814.678	450.146	78.902.254	0,005705110
2009	Mart	1.543.866	1.183.021	360.845	81.047.074	0,004452289
2009	Haziran	1.792.931	1.468.478	324.453	81.646.784	0,003973861
2009	Eylül	2.165.592	1.770.966	394.626	86.728.366	0,004550138
2009	Aralık	2.295.198	1.868.340	426.858	91.714.275	0,004654215
2010	Mart	2.188.606	1.783.912	404.694	94.722.700	0,004272408
2010	Haziran	2.159.387	1.737.766	421.621	95.559.211	0,004412144
2010	Eylül	2.193.845	1.761.218	432.627	101.397.532	0,004266642
2010	Aralık	2.233.111	1.804.175	428.936	110.521.319	0,003881025
2011	Mart	1.841.905	1.491.146	350.759	112.466.799	0,003118778
2011	Haziran	1.791.696	1.450.656	341.040	117.720.931	0,002897021
2011	Eylül	1.835.658	1.489.976	345.682	126.241.959	0,00273825
2011	Aralık	1.933.533	1.528.532	405.001	126.682.478	0,003196977
2012	Mart	1.992.226	1.565.941	426.285	128.001.464	0,003330313
2012	Haziran	2.021.680	1.579.715	441.965	135.777.109	0,003255077
2012	Eylül	1.803.668	1.466.085	337.583	125.001.506	0,002700631
2012	Aralık	2.114.073	1.711.194	402.879	129.063.654	0,003312155

4.4.2. Riskin Gelir Tablosundaki Karşılık Giderlerinin Gelir Tablosu Tutarları ile Karşılaştırılması Yoluyla Ölçülmesi

Bankalar 5411 sayılı Bankacılık Kanunu gereği, kredileri ile diğer alacaklardan doğmuş veya doğması beklenen ancak miktarı kesin olarak belli olmayan zararlarını karşılamak amacıyla karşılık ayırmak zorundadırlar (Sevilengül, 2011, s. 126). Karşılıklar konusunun düzenlendiği “Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” e göre kredilerle ilgili iki tür karşılık ayrılması sözkonusudur. Bunlardan birincisi tüm kredilerin yaratabileceği riskleri karşılamak üzere ayrılan genel karşılıklar, ikincisi ise kredilerden tahsili geciken her birinin yarattığı riski karşılamak üzere ayrılan krediye özel karşılıklardır (Sevilengül, 2011, s. 135).

Riskin gelir tablosundaki karşılık giderlerinin gelir tablosu tutarları ile karşılaştırılması yoluyla ölçülmesi beş farklı oranlama ile yapılabilir (Şakar, 2002, s.

269). Bu oranların dönemler itibariyle yükselme eğiliminde olması kredi riskinin arttığı anlamına gelir. Aşağıda bu oran sonuçları başlıklar itibariyle gösterilecektir.

4.4.2.1. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Net Faiz Geliri

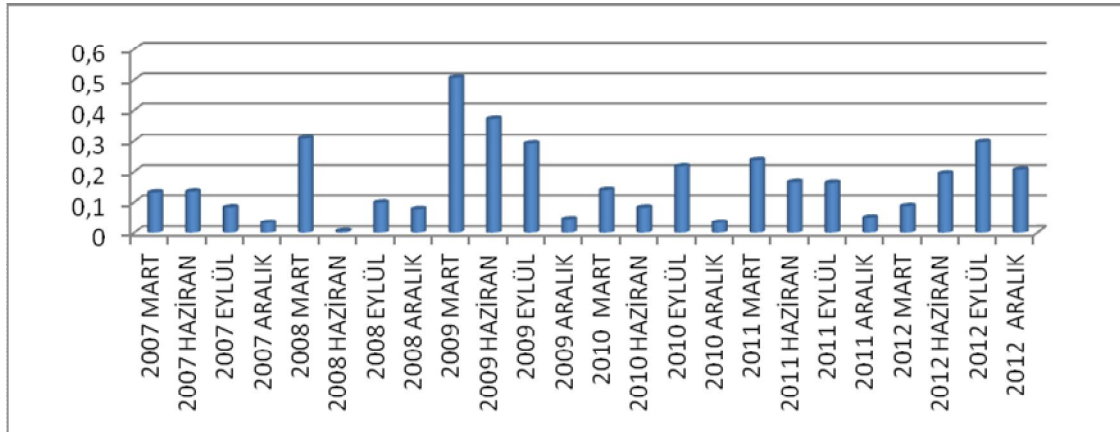
Dönemsel karşılık giderlerinin dönemsel net faiz gelirine oranlaması ile bulunan sonuçlar Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5’de yapılan oranlamayı yansıtmış olduğumuz Grafik 5’e baktığımızda ani iniş çıkışlar dikkat çekmektedir. En düşük risk 2008 Haziran döneminde, en yüksek risk ise 2009 Mart döneminde görülmektedir.

Tablo 5. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Net Faiz Geliri

Yıllar	3 Aylık Dönem	Dönemsel Karşılık Giderleri (x)	Dönemsel Net Faiz Geliri (y)	x/y
2007	Mart	87.256	669.959	0,130240806
2007	Haziran	96.945	729.562	0,132881099
2007	Eylül	64.906	784.342	0,082752167
2007	Aralık	100.588	3.097.952	0,032469193
2008	Mart	260.172	845.913	0,307563544
2008	Haziran	4.232	897.330	0,004716214
2008	Eylül	88.432	899.830	0,098276341
2008	Aralık	265.119	3.430.704	0,077278308
2009	Mart	586.073	1.157.559	0,506300759
2009	Haziran	499.144	1.341.568	0,372060156
2009	Eylül	389.040	1.338.598	0,290632438
2009	Aralık	241.562	5.405.840	0,044685377
2010	Mart	202.816	1.472.097	0,137773530
2010	Haziran	107.658	1.313.846	0,081941110
2010	Eylül	213.881	986.919	0,216715860
2010	Aralık	171.737	5.170.315	0,033215965
2011	Mart	266.856	1.127.538	0,236671403
2011	Haziran	197.308	1.209.546	0,163125669
2011	Eylül	192.422	1.197.474	0,160689919
2011	Aralık	263.809	5.258.464	0,050168452
2012	Mart	130.163	1.497.383	0,086926992
2012	Haziran	302.642	1.565.482	0,193321929
2012	Eylül	329.519	1.115.985	0,295271889
2012	Aralık	1.177.835	5.718.932	0,205953664

Grafik 5. Dönemsel Karşılık Giderleri/Dönemsel Net Faiz Geliri

4.4.2.2. Dönemsel Karşılık Giderleri/Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

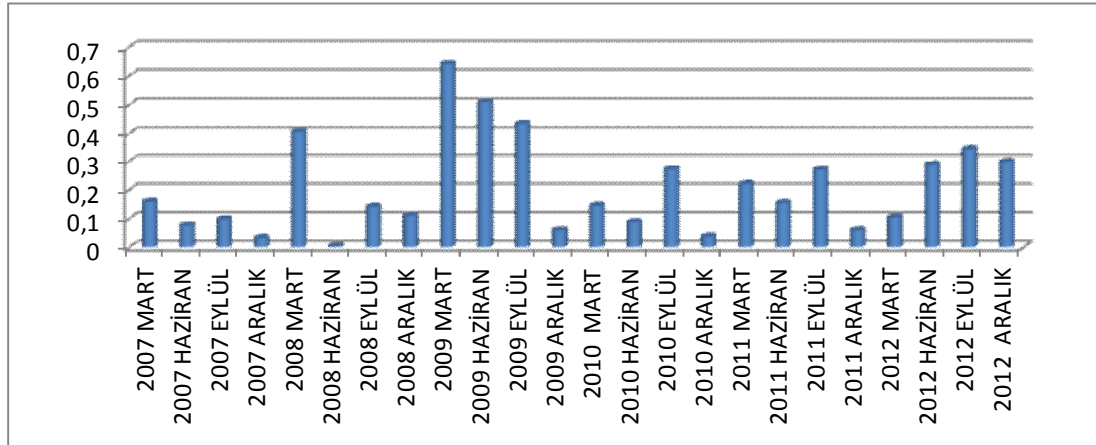
Dönemsel karşılık giderlerinin dönemsel vergi öncesi kâr tutarına oranlamaları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6’de gösterilen oranlar Grafik 6’da grafik halinde sunulmuştur. Grafik 6’ya bakıldığında Grafik 5’tekine benzer bir tablo ile karşılaşılmış ve ani iniş çıkışlar görülmüştür. En düşük oran 2008 Haziran döneminde, en yüksek oranın ise 2009 Mart döneminde olduğu görülmektedir. Dolayısıyla en düşük risk 2008 Haziran, en yüksek riskin ise 2009 Mart dönemi için geçerli olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 6. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

Yıllar	3 Aylık Dönem	Dönemsel Karşılık Giderleri (x)	Dönemsel Vergi Öncesi Kâr (y)	x/y
2007	Mart	87.256	540.697	0,161376889
2007	Haziran	96.945	1.230.410	0,078790810
2007	Eylül	64.906	653.024	0,099392978
2007	Aralık	100.588	2.918.904	0,034460880
2008	Mart	260.172	634.753	0,409879118
2008	Haziran	4.232	640.135	0,006611105
2008	Eylül	88.432	612.313	0,144422869
2008	Aralık	265.119	2.346.775	0,112971631
2009	Mart	586.073	910.498	0,643684006
2009	Haziran	499.144	974.945	0,511971445
2009	Eylül	389.040	891.975	0,436155722
2009	Aralık	241.562	3.939.354	0,061320206
2010	Mart	202.816	1.375.982	0,147397277
2010	Haziran	107.658	1.201.244	0,089622092
2010	Eylül	213.881	776.942	0,275285671
2010	Aralık	171.737	4.302.833	0,039912541
2011	Mart	266.856	1.194.976	0,223314945
2011	Haziran	197.308	1.255.694	0,157130639
2011	Eylül	192.422	703.207	0,273634933
2011	Aralık	263.809	4.276.409	0,061689375
2012	Mart	130.163	1.205.246	0,107997040
2012	Haziran	302.642	1.043.560	0,290009199
2012	Eylül	329.519	956.773	0,344406666
2012	Aralık	1.177.835	3.923.290	0,300216145

Grafik 6. Dönemsel Karşılık Giderleri/Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

4.4.2.3. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

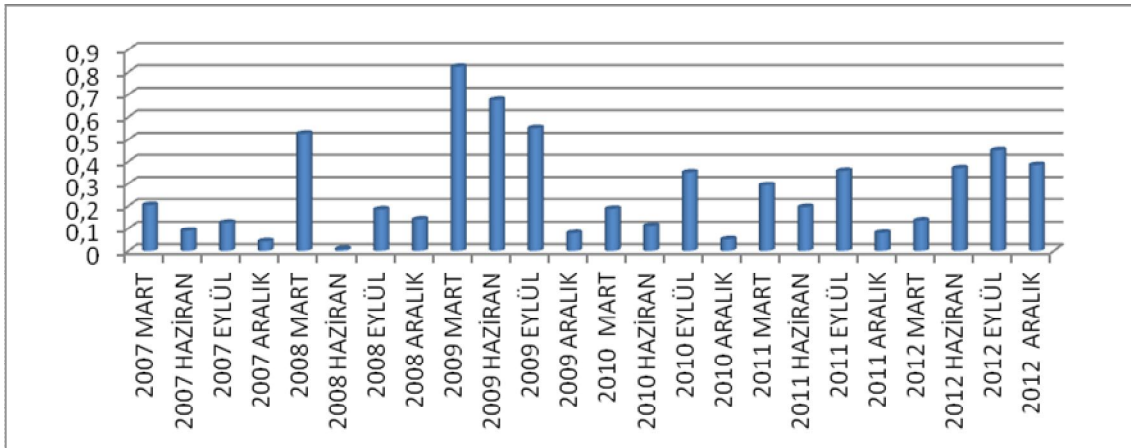
Dönemsel karşılık giderlerinin dönemsel net vergi sonrası kâra oranlaması Tablo 7’de sunulmuştur.

Grafik 7 Tablo 7’nin grafik haline dönüşmüş şeklidir. Grafik 7 incelendiğinde Grafik 6’dakine benzer bir tablo ile karşılaştırılmıştır. Grafik 6’da olduğu gibi karşılık giderlerinin en düşük olduğu dönem 2008 Haziran, en yüksek olduğu dönem ise 2009 Mart dönemidir. Yani en düşük risk 2008 Haziran dönemi, en yüksek risk 2009 Mart dönemi için geçerlidir.

Tablo 7. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

Yıllar	3 Aylık Dönem	Dönemsel Karşılık Giderleri (x)	Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr (y)	x/y
2007	Mart	87.256	429.293	0,203255119
2007	Haziran	96.945	1.086.882	0,089195515
2007	Eylül	64.906	517.267	0,125478718
2007	Aralık	100.588	2.421.756	0,041535151
2008	Mart	260.172	494.147	0,526507294
2008	Haziran	4.232	534.931	0,007911301
2008	Eylül	88.432	480.333	0,184105610
2008	Aralık	265.119	1.891.178	0,140187227
2009	Mart	586.073	712.438	0,822630180
2009	Haziran	499.144	739.859	0,674647467
2009	Eylül	389.040	705.961	0,551078601
2009	Aralık	241.562	3.099.601	0,077933257
2010	Mart	202.816	1.088.292	0,186361749
2010	Haziran	107.658	966.439	0,111396581
2010	Eylül	213.881	610.069	0,350584934
2010	Aralık	171.737	3.401.986	0,050481395
2011	Mart	266.856	913.261	0,292201244
2011	Haziran	197.308	1.015.668	0,194264267
2011	Eylül	192.422	538.908	0,357059090
2011	Aralık	263.809	3.345.806	0,078847668
2012	Mart	130.163	962.191	0,135277715
2012	Haziran	302.642	819.793	0,369168802
2012	Eylül	329.519	733.219	0,449414158
2012	Aralık	1.177.835	3.070.325	0,383618997

Grafik 7. Dönemsel Karşılık Giderleri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

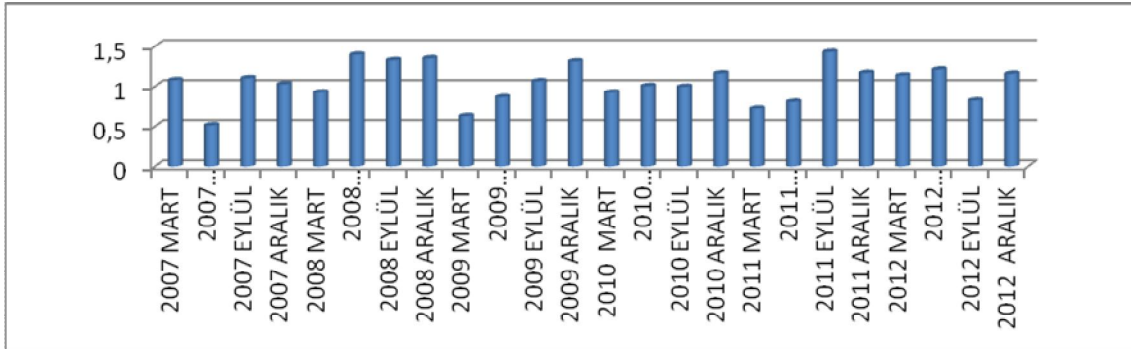
4.4.2.4. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

Karşılıklar sonrası net faiz gelirinin dönemsel vergi öncesi kâra oranlaması yapılarak Tablo 8’de sunulmuştur. Tablo 8’e yansıtılmış olduğumuz Grafik 8’e baktığımızda en düşük riskin 2007 Haziran döneminde en yüksek riskin ise 2008 Haziran ve 2011 Eylül döneminde olduğu görülmektedir. Diğer dönemler inişli çıkışlı dalgalanmalar halinde seyretmektedir.

Tablo 8. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

Yıllar	3 Aylık Dönem	Net Faiz Geliri	Karşılık Gideri	Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri (x)	Vergi Öncesi Kâr (y)	x/y
2007	Mart	669.959	87.256	582.703	540.697	1,077688613
2007	Haziran	729.562	96.945	632.617	1.230.410	0,514151380
2007	Eylül	784.342	64.906	719.436	653.024	1,101699172
2007	Aralık	3.097.952	100.588	2.997.364	2.918.904	1,026879952
2008	Mart	845.913	260.172	585.741	634.753	0,922785713
2008	Haziran	897.330	4.232	893.098	640.135	1,395171331
2008	Eylül	899.830	88.432	811.398	612.313	1,325136001
2008	Aralık	3.430.704	265.119	3.165.585	2.346.775	1,348908609
2009	Mart	1.157.559	586.073	571.486	910.498	0,627663103
2009	Haziran	1.341.568	499.144	842.424	974.945	0,864073358
2009	Eylül	1.338.598	389.040	949.558	891.975	1,064556742
2009	Aralık	5.405.840	241.562	5.164.278	3.939.354	1,310945399
2010	Mart	1.472.097	202.816	1.269.281	1.375.982	0,922454654
2010	Haziran	1.313.846	107.658	1.206.188	1.201.244	1,004115733
2010	Eylül	986.919	213.881	773.038	776.942	0,994975172
2010	Aralık	5.170.315	171.737	4.998.578	4.302.833	1,161694632
2011	Mart	1.127.538	266.856	860.682	1.194.976	0,720250449
2011	Haziran	1.209.546	197.308	1.012.238	1.255.694	0,806118370
2011	Eylül	1.197.474	192.422	1.005.052	703.207	1,429240608
2011	Aralık	5.258.464	263.809	4.994.655	4.276.409	1,167955404
2012	Mart	1.497.383	130.163	1.367.220	1.205.246	1,134390821
2012	Haziran	1.565.482	302.642	1.262.840	1.043.560	1,210126873
2012	Eylül	1.115.985	329.519	786.476	956.773	0,82200898
2012	Aralık	5.718.932	1.177.835	4.541.097	3.923.290	1,15747166

Grafik 8. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Vergi Öncesi Kâr

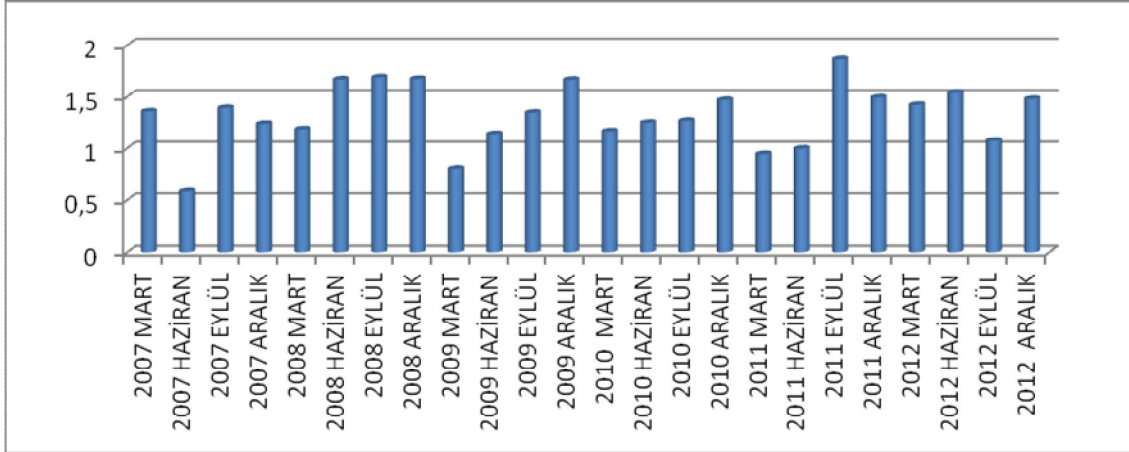

4.4.2.5. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

Karşılıklar sonrası net faiz gelirinin dönemsel net vergi sonrası kâra oranlaması yapılarak Tablo 9’ da sunulmuştur. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr oranlamasının yansıtıldığı Grafik 9’da görüldüğü gibi en düşük risk 2007 Haziran dönemine en yüksek risk ise 2011 Eylül dönemine aittir.

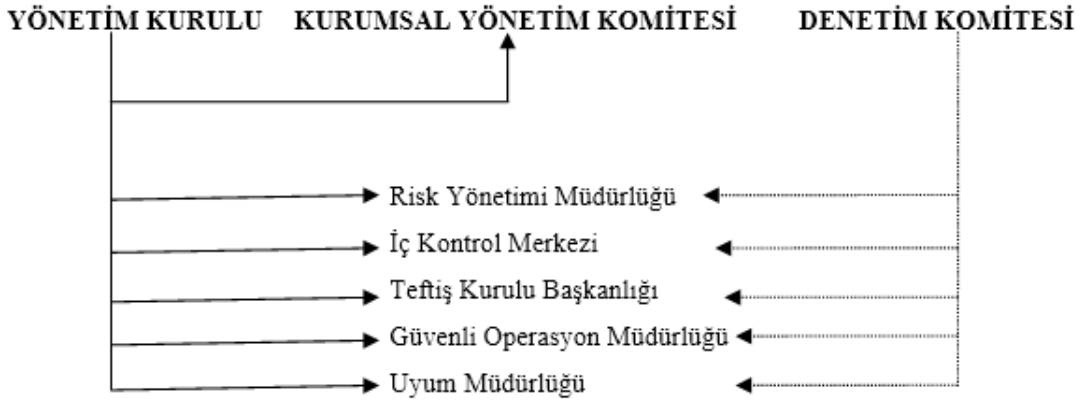
Tablo 9. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

Yıllar	3 Aylık Dönem	Net Faiz Geliri	Dönemsel Karşılık Giderleri	Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri (x)	Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr (y)	x/y
2007	Mart	669.959	87.256	582.703	429.293	1,357355
2007	Haziran	729.562	96.945	632.617	1.086.882	0,582047545
2007	Eylül	784.342	64.906	719.436	517.267	1,390840707
2007	Aralık	3.097.952	100.588	2.997.364	2.421.756	1,237682079
2008	Mart	845.913	260.172	585.741	494.147	1,185357798
2008	Haziran	897.330	4.232	893.098	534.931	1,669557382
2008	Eylül	899.830	88.432	811.398	480.333	1,689240589
2008	Aralık	3.430.704	265.119	3.165.585	1.891.178	1,673869408
2009	Mart	1.157.559	586.073	571.486	712.438	0,802155416
2009	Haziran	1.341.568	499.144	842.424	739.859	1,138627766
2009	Eylül	1.338.598	389.040	949.558	705.961	1,345057305
2009	Aralık	5.405.840	241.562	5.164.278	3.099.601	1,666110574
2010	Mart	1.472.097	202.816	1.269.281	1.088.292	1,16630555
2010	Haziran	1.313.846	107.658	1.206.188	966.439	1,248074633
2010	Eylül	986.919	213.881	773.038	610.069	1,267132079
2010	Aralık	5.170.315	171.737	4.998.578	3.401.986	1,469311749
2011	Mart	1.127.538	266.856	860.682	913.261	0,942427192
2011	Haziran	1.209.546	197.308	1.012.238	1.015.668	0,996622912
2011	Eylül	1.197.474	192.422	1.005.052	538.908	1,864978809
2011	Aralık	5.258.464	263.809	4.994.655	3.345.806	1,492810701
2012	Mart	1.497.383	130.163	1.367.220	962.191	1,42094449
2012	Haziran	1.565.482	302.642	1.262.840	819.793	1,540437647
2012	Eylül	1.115.985	329.519	786.476	733.219	1,072634
2012	Aralık	5.718.932	1.177.835	4.541.097	3.070.325	1.47902812

Grafik 9. Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/ Dönemsel Net Vergi Sonrası Kâr

4.4.3. Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'in Risk Yönetimi ve İç Denetim Organizasyonu

Garanti Bankası risk yönetimi ve iç denetim organizasyonu; Yönetim Kurulu, Denetim Komitesi, Kurumsal Yönetim Komitesi ve diğer icracı fonksiyonlardan bağımsız olarak doğrudan yönetim kuruluna bağlı olan Risk Yönetim Müdürlüğü, İç Kontrol Merkezi, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Güvenli Operasyon Müdürlüğü ve Uyum Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Şekil 1. Garanti Bankası Risk Yönetimi ve İç Denetim Organizasyonu

Yönetim Kurulu: Garanti Bankası'nda risk yönetimi ve iç denetim organizasyonunun başında Yönetim Kurulu bulunmaktadır. Yönetim Kurulu bankada faaliyetlerin etkin bir biçimde yürütülmesini sağlamak, iç denetim ve kontrol sisteminin işleyişi ve bankanın sermayesi ile uyumlu risk alma düzeyine uygun bir biçimde risk yönetim politikaları ve stratejilerinin oluşturmakla yükümlüdür (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 134).

Denetim Komitesi: Yönetim Kurulunun denetim ve gözetim sorumluluğunun yerine getirilmesini teminen faaliyet göstermektedir. Komite bankanın iç kontrol, iç denetim, risk yönetimi sistemlerinin etkinliğini ve yeterliliğini, bu sistemlerle muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili düzenlemeler çerçevesinde işleyişini ve üretilen bilgilerin bütünlüğünü gözetmek, bağımsız denetim kuruluşlarının seçilmesinde gerekli ön değerlendirmeleri yapmak ve seçilen bağımsız denetim kuruluşlarının faaliyetlerini

düzenli olarak izleyerek Yönetim Kuruluna bildirmekle yükümlüdür (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 134).

Kurumsal Yönetim Komitesi: Bu Komite; esas sözleşme, mevzuat ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında; kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanıp uygulanmadığının belirlenmesi amacıyla kurulmuştur. Komite; Türk Ticaret Kanunu'nun 378. Maddesi kapsamında oluşturulan Risklerin Erken Belirlenmesi Komitesi, Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitelerinin görevlerini de üstlenmiştir (Garanti Faktoring Yıllık Raporu, 2012, s. 16, http://www.garantifactoring.com/GF_2012_Faaliyet_Raporu.pdf).

Teftiş Kurulu Başkanlığı: Genel Müdürlüğe bağlı birimlerin, şubelerin ve konsolidasyona tabi ortakların denetimini sağlamakla yükümlüdür. Bu denetimleri aşağıda belirtilen başlıklar kapsamında yapmaktadır (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 134).

- Faaliyetlerinin mevzuata ve iç düzenlemelere uygunluğu
- Mali ve operasyonel bilgilerin doğruluğu ve güvenilirliği
- Varlıkların korunmasına yönelik uygulamaların etkinliği
- Belirlenmiş hedeflere ulaşmak için gerçekleştirilen faaliyetlerin etkinliği ve verimliliği

İç Kontrol Merkezi: İç Kontrol Merkezi, banka içinde sağlıklı bir iç kontrol ortamının oluşturulmasını ve koordinasyonunu, banka faaliyetlerinin yönetim stratejisi ve politikalarına uygun olarak düzenli, verimli ve etkin bir biçimde mevcut mevzuat ve kurallar çerçevesinde yürütülmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda, görevlerin fonksiyonel ayrılığı, yetki ve sorumlulukların paylaşımı, mutabakat düzeninin kurulması, süreçlere oto kontrol ve sistemsel kontrollerin yerleştirilmesi ve maruz kalınan risklerin tanımlanması ve izlenmesi yönünde altyapılar oluşturmaktadır (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 135).

Güvenli Operasyon Müdürlüğü: Bankanın maruz kaldığı operasyonel risklerin izlenmesi ve kontrolü kapsamında, proaktif bir şekilde dış dolandırıcılık eylemlerini izlemek, tespit etmek, kontrol altına almak ve engellemek için stratejiler geliştirmekle yükümlüdür. Banka tarafından geliştirilen yeni ürün ve hizmetleri dış dolandırıcılık risklerine göre değerlendirerek görüş ve önerilerde bulunmak, istihbarat yönetimi kapsamında dış dolandırıcılık eylemlerine ilişkin bankalararası ve banka içi bilgi paylaşımı da yaparak dış dolandırıcılık eylemleriyle ilgili gerekli incelemeler ve araştırmalar yapmak faaliyetleri arasındadır (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 135).

Uyum Müdürlüğü: 13.07.2012 tarihinde uluslararası standartlar paralelinde, ayrı birimler tarafından yönetilen uyum faaliyetlerinin Banka içerisinde tek bir noktadan koordine edilmesi amacıyla kurulmuştur. Uyum Görevlisi'nin görev ve sorumlulukları, aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 135).

- 5549 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan düzenlemelere uyumunu sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak ve Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı ile gerekli iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- Uyum Programı'nın yürütülmesini sağlamak, bu kapsamda politika ve prosedürler hazırlamak; risk yönetimi, izleme ve kontrol faaliyetlerini yürütmek, iç denetim ve eğitim faaliyet sonuçlarını takip etmek,

- Suç gelirlerinin aklanmasına ve terörün finansmanının önlenmesine yönelik eğitim programına ilişkin çalışmaları Yönetim Kurulu'nun onayına sunmak ve onaylanan eğitim programının etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak,
- Kendisine iletilen veya öğrendiği şüpheli olabilecek işlemler hakkında araştırma ve değerlendirme yapmak ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na bildirmek,
- İlgili resmi ya da özel kuruluşlarla ilişkileri yürütmek.

Uyum Müdürlüğü bünyesinde yapılandırılan Uyum Görevlisi ekibi, bütün bu görev ve sorumluluklarını yerine getirirken, Teftiş Kurulu, İç Kontrol Merkezi, Eğitim Müdürlüğü ve Hukuk Müdürlüğü ile işbirliği halinde çalışır.

Risk Yönetimi Müdürlüğü: Bankanın faaliyetleri ile uyumlu, uluslararası standartlara ve yerel düzenlemelere uygun yöntemler ile risklerin ölçüldüğü bir risk yönetimi kurmak ve bu sisteme dayalı olarak risk getiri dengesini korumak Risk Yönetim Müdürlüğü'nün fonksiyonları olarak sayılabilir (Garanti Bankası Faaliyet Raporu, 2012, s. 9).

Garanti Bankasında kredi risklerinin tutarlı bir biçimde değerlendirildiği sayısallaştırıldığı, fiyatlandırıldığı ve izlendiği bir süreç olan kredi riski yönetimi, tüm kredi portföylerini kapsamaktadır. Garanti Bankası'nda 2003 yılından itibaren kurumsal ve ticari krediler portföyü için müşterileri objektif kriterler kullanarak derecelendirmek amacıyla geçmiş veriler üzerinden istatistiksel yöntemler kullanılarak geliştirilen **içsel risk derecelendirme modeli** kredi tahsis aşamasında kullanılmaya başlanmış ve kredilendirme sürecindeki politika ve prosedürler içinde yer almıştır (http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkinda/yatirimci_iliskileri/kurumsal_yonetim/risk_yonetimi_politikalari.page)

İçsel risk derecelendirme modeli kredi değerliliğinin tespiti amacıyla, bankalar ve diğer finansal kuruluşlar tarafından firmaların ahlaki ve mali durumlarını doğru olarak tespit etmek için yapılan değerlendirme ve sınıflandırma faaliyeti olup, bu modelde kredi müşterisi firmanın derecesinin elde edilebilmesi için “temerrüde düşme olasılığı” değeri (kullandırılan bir kredinin olumsuz sonuçlanması olasılığı) hesaplanır (Tatlıdil ve Özel, 2005, s. 49). Garanti Bankası'nda da içsel risk derecelendirme modeliyle her bir müşterinin gelecekte temerrüde düşme olasılığı belirlenmekte ve portföy genelinde içsel risk dereceleri ve sektör, grup, müşteri bazında yoğunlaşmalar izlenmektedir. Bireysel krediler ve kredi kartları portföyü için ise tahsis sürecinde başvuru skor kartları kullanılmaktadır. Bu portföyler için ayrıca davranış skor kartları da geliştirilmiştir. Hazine operasyonları çerçevesinde, karşı taraf riskleri gerekli netleştirmeler yapılarak izlenmektedir (http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkinda/yatirimci_iliskileri/kurumsal_yonetim/risk_yonetimi_politikalari.page)

Garanti Bankası'nda 2007 yılında, tüm risk yönetimi çalışmalarında kullanılmak üzere gelişmiş bir risk yönetimi yazılımı da kurulmuştur (http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkinda/yatirimci_iliskileri/kurumsal_yonetim/risk_yonetimi_politikalari.page)

Garanti Bankasında kredi riski oluştuktan sonra oluşan kredi risklerinin giderilmesi konusunda ise; idari veya kanuni takip yolu ile söz konusu riskler

giderilerek risk tasfiye edilmeye çalışılır. Riskin tasfiyesinde teminatların devri ya da satışı veya riskin devri ya da satışı yöntemi uygulanmaktadır.

Sonuç olarak kredi riskinin uluslararası standartlar ile uyumlu yöntemler kullanılarak ölçülüp izlendiği Garanti Bankası'nda risk yönetimi faaliyetleri çalışmalarının Basel II düzenlemelerine paralel devam ettiği söylenebilir (http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkinda/yatirimci_iliskileri/kurumsal_yonetim/risk_yonetimi_politikalari.page)

5. Sonuç ve Öneriler

Bankacılık rasyolarından yararlanılarak Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin 2007-2012 yılları arasındaki mali tabloların üçer aylık dönemler itibari ile incelenerek Garanti Bankasına ait risk değişimlerinin gözlenmesi ve T. Garanti Bankası A.Ş.'nin risk yönetimi hakkında bilgiler verilmesi amacı ile yapılan bu çalışma ile ulaşılan sonuçları aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

2007-2012 yılları arasında Garanti Bankasının sorunlu alacaklarının aktif içerisindeki payına bakıldığında; en yüksek riskin 2008 Eylül ve 2009 Aralık aylarına ait olduğu, diğer dönemlerde ise küçük oranlarda iniş çıkışlar olduğu görülmüştür. 2008 Eylül Ayı ve 2009 Aralık aylarında riskin yüksek çıkmasının nedeninin bankanın bağlı bulunduğu İştirak, Bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıklara verilen kredilerdeki artış ayrıca vadeye kadar elde tutulacak yatırımlardaki artış olduğu düşünülmektedir.

2007-2012 yılları arasında gelir tablosundaki karşılık giderlerinin gelir tablosu tutarları oranlaması incelendiğinde 2009 Mart ve 2011 Eylül dönemlerinin riskin en yüksek olduğu dönemler olduğu görülmektedir. Bu dönemlerde artan riskin sebebi; III.'üncü (Tahsil İmkânı Sınırlı Krediler ve Diğer Alacaklar), IV.'üncü (Tahsili Şüpheli Krediler ve Diğer Alacaklar) ve V.'inci (Zarar Niteliğindeki Krediler ve Diğer Alacaklar) Grup Kredi ve Alacaklarında meydana gelen artıştır.

Garanti Bankasında kredi tahsis aşamasında, kredi risklerinin değerlendirilmesinde, 2003 yılından itibaren müşterileri objektif kriterler kullanarak derecelendirmek amacıyla, geçmiş veriler üzerinden istatistiksel yöntemler kullanılarak geliştirilen içsel risk derecelendirme modeli kullanılmaya başlanmıştır.

Garanti Bankası'nda 2007 yılında, Basel II uygulamalarının yerleştirilmesinde kullanılmak üzere gelişmiş bir risk yönetimi yazılımı da kurulmuştur.

Garanti Bankasında kredi riski oluşuktan sonra oluşan kredi risklerinin giderilmesi konusunda ise; idari veya kanuni takip yolu ile söz konusu riskler giderilerek risk tasfiye edilmeye çalışılır. Riskin tasfiyesinde teminatların devri ya da satışı veya riskin devri ya da satışı yöntemi uygulanmaktadır.

Sonuç olarak Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'de kredi riskinin uluslararası standartlara uygun bir biçimde ölçülüp izlenmekte olduğu ve tüm risk yönetim faaliyetlerinin Basel II uygulamalarına uyumlu bir şekilde yürütüldüğü söylenebilir.

Araştırma sonucunda ulaşılan ve yukarıda yer verilen sonuçlardan yola çıkarak bankaların en temel faaliyeti ve gelir kaynağı açısından kredi riski ve yönetiminin oldukça önemli olduğu ve bankaların kredi risklerini en aza indirmelerinin etkin bir risk yönetimi ile mümkün olduğu söylenebilir.

Bankalar kredi riskini ölçmeye ve yönetmeye dayalı bir yönetim anlayışı benimsemelidirler. Bankalar kredi risk yönetimlerini kredi politikalarına ve prosedürlerine uygun olarak sürdürmeli, kredilendirme kararlarını yönetim kurullarınca belirlenen usul ve esaslar dâhilinde yapmalıdırlar. Kredilerin vade, miktar ve nitelikleri üst düzey yönetime doğru olarak rapor edilmelidir. Bankalarda tüm bu işlemlerin düzenli olarak yapıldığının belirlenmesine yönelik iç denetimler yapılmalıdır. Bankalar, kredi riskinin tanınması, ölçülmesi, izlenmesi ve kontrolünün yapılması konusunda bilinçli olmalıdırlar.

Kaynakça

- Altıntaş, M. A., (2006), Bankacılıkta Risk yönetimi ve Sermaye Yeterliliği, Turhan Kitabevi, Ankara.
- BDDK, Bankalarca Kredilerin ve Diğer Alacakların Niteliklerinin Belirlenmesi ve Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”, 01.11.2006 tarih ve 26333 sayılı Resmi Gazete.
- BDDK, Bankaların İç Sistemleri Hakkındaki Yönetmelik, 28.06.2012 tarih ve 28337 sayılı Resmî Gazete.
- Çerçi, D., (2008), Türk Bankacılık Sisteminde Kredi riski Yönetimi ve Yapı Kredi Bankasına İlişkin Örnek Bir Uygulama, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Dağ, K., (2008), Türk Bankacılığında Basel II Kriterleri Çerçevesinde Risk Yönetimi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi, Kahramanmaraş.
- Garanti Bankası Faaliyet Raporu (2012), http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkında/yatirimci_iliskileri/mali_tablolar_ve_sunumlar/yillik_faaliyet_raporlar_i.page, (10.10.2013)
- Garanti Faktoring Yıllık Raporu (2012), http://www.garantifactoring.com/GF_2012_Faaliyet_Raporu.pdf, 17.10.2013).
- Kaval, H. (2000), Bankalarda Risk Yönetimi, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Nalbantoğlu, R. T., (2001), “Türk Bankacılık Sektöründe Krediler ve Muhasebe Denetim Mesleği”, V. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu, İSMMMO Yayınları - 32, Aralık.
- Özçelik, O., (2006), Bankacılıkta Risk Analizi, Yönetimi ve Riskten Korunma, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Özsoy, M. T. (2012), Yeni TTK ve Şirketlerde Kurumsal Risk Yönetimi, Mali Çözüm, Mart-Nisan.
- Sevilengül, O., (2001), Banka Muhasebesi, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Şahbaz, N., İnkaya, A., (2014). “Türk Bankacılık Sektöründe Sorunlu Krediler ve Makro Ekonomik Etkileri”, Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1.
- Şakar, H. (2002). *Bankalarda Aktif Pasif Yönetimi*, Mida Eğitim Merkezi, İstanbul.

- Tanınmış Yücememiş, B. ve Sözer, İ.A., (2011), Bankalarda Takipteki Krediler: Türk Bankacılık Sektöründe Takipteki Kredilerin Tahminine Yönelik Bir Model Uygulaması, Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 5.
- Tatlıdil, H., Özel, M., (2005), “Firma Derecelendirme Çalışmaları Konusunda Çok Değişkenli İstatistiksel Analize Dayalı Karar Destek Sistemlerinin Kullanımı”, Bankacılar Dergisi, Sayı 54.
- Yılmaz, S., (2010), Ticari Bankalarda Kredi Portföyü ve Kredi Riski Yönetimi – Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama”, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- http://www.akademiktisat.net/calisma/banka_finans/risk_yonetimi_banka_mfeken.htm#_edn3 (15.02.2014)
- http://www.garanti.com.tr/tr/garanti_hakkinda/yatirimci_iliskileri/kurumsal_yonetim/risk_yonetimi_politikalari.page (10.08.2013)
- <http://www.genelbilge.com/risk-yonetimi-nasil-yapilir.html/> (10.04.2014)
- <http://www.tuketificinansman.net/2009/01/idari-takip-nedir-kanuni-takip-fark.html#ixzz37pFXul8j> (03.03.2014)

Application Relating To Credit Risk and Credit Risk Management In Turkish Banking System: The Case Of Turkey Garanti Bank

Seyhan ÇİL KOÇYIĞIT

Gazi University
Faculty of Economics and
Administrative Sciences,
Department of Health Care Management
Ankara/TURKEY
seyhanc@gazi.edu.tr

Aysel DEMİR

Gazi University
Directorate of Administrative and
Financial Affairs
Accounting Officer
Ankara/TURKEY
aysel.demir@gazi.edu.tr

Extensive Summary

Within the globalization process of the world, at the competitive area arised as a result of the rapid increase in the number of banks and their branches in developing countries, the vigorously existance of banks depend on the management of the risks faced successfully. Banks must establish their credit strategies onto a good risk managment. Indeed, it is the inevitable fact that the success of financial institutions depends on having a powerful risk management system.

In this study, by using the banking ratios, it is aimed to investigate the credit-risk changes of Turkish Garanti Bank (S.C.) by three-month periods of 2007–2012 and give information about the risk management of Turkish Garanti Bank (S.C.).

With this aim, by investigating the financial tables of Turkish Garanti Bank (S.C.), financial data gathered. The information about the risk management of the mentioned bank are collected by the investigation of the web site of the bank, moreover taking the specialist thoughts about the subject at the mentioned bank.

After gathering of the data, by using the banking ratios, the credit-risk changes of Turkish Garanti Bank (S.C.) is investigated. Totally nine banking ratio is used, and the ratios are classified into two titles.

The reached results by this study can be summarized as follows:

When we look at the proportion of bad receivables in assets of Turkish Garanti Bank (S.C.) between the years 2007–2012, it can be seen the highest risk belongs to September 2008 and December 2009, and small descent and ascents can be monitored in other periods. The reason of the high risk levels of September 2008 and December 2009 is the increase in the credits that given to the Bank's Affiliate, Subsidiaries and together controlled participations.

When the proportion of equivalent expenses of profit and loss statement to amounts of profit and loss statement between the years 2007–2012 is investigated, it can

be seen that March 2009 and September 2011 periods are the highest risk periods. The reason of the increasing risk of this periods is, the rise in the IIIrd (Collecting Potential Limited Credits and other Receivables), IVth (Doubtful Credits and other Receivables) and Vth (Loss-Like Credits and Other Receivables) Group Credit and Receivables.

Garanti Bank, started to use inherent risk rating model which developed by using statistical methods out of past data, with the aim of rating the clients by using objective criteria, at the stage of credit assignment, beginning from 2003.

At Garanti Bank, a risk management software is also sited for using in Basel II implementation's placing.

At Garanti Bank, in the subject of removing the credit risks consisted after credit risk occurrence; the risk is tried to be purged by removing the mentioned risks by executive and legal trailing. In liquidation of risk, transfer of quarantees or sales or transfer of risk or sales methods are executing.

As a result, it can be denoted that, at Turkish Garanti Bank (S.C.), the credit is evaluated and monitored in accordance with international standards and all risk management activities are carried out consistent with Basel II implementations.

Starting with the results mentioned below, it can be said that, credit risk management is rather important in terms of banks fundamental activity and source of income and minimizing the credit risks is possible together with an effective risk management system.

Banks should adopt a management apprehension based on measure and manage credit risk. Banks should carry on their credit risk methods in accordance with their credit policies and procedures, should make lending decisions within the principles and procedures determined by their board of directors. Maturity, amount and properties of the credits should be reported to the board of directors correctly. Internal auditing should be conducted for determining if all the mentioned activities are implementing regularly. Banks should be conscious about recognition, measurement, monitoring and controlling of credit risk.

In conclusion, it is seen that, at Turkish Garanti Bank (S.C.), credit risk is measured and evaluated in accordance with international standards, and all risk management is executing in parallel with Basel II regulations.